

God dyrevelfærd opnås, når dyrene bliver passet godt og rigtigt

Irena Czycholl
Professor i etologi
Tysk fagdyrlæge i adfærd

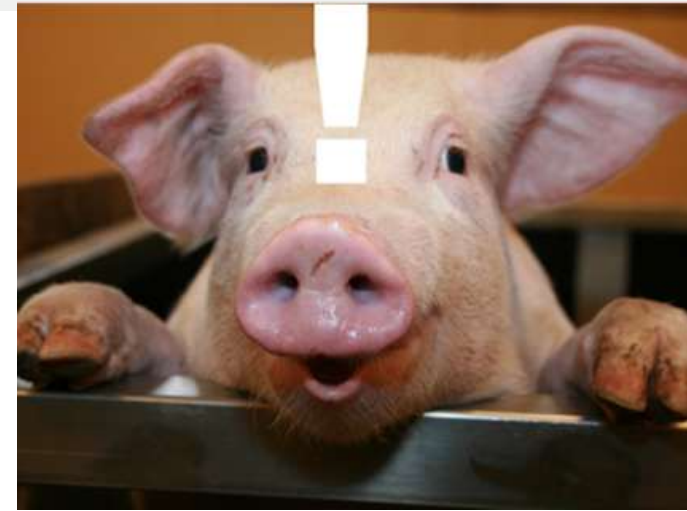


Grisekongres 2025; 22-10-2025

1) Hvad er dyrevelfærd?

2) Vigtigt at tage hensyn til adfærdsbehov

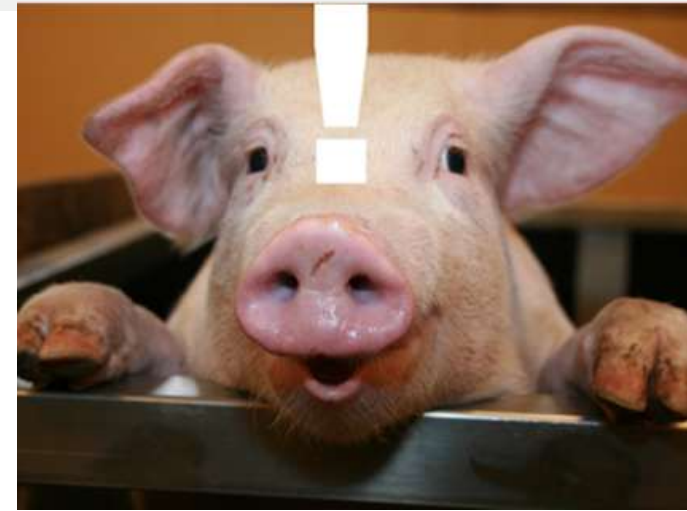
3) Måling af velfærd



1) Hvad er dyrevelfærd?

2) Vigtigt at tage hensyn til adfærdsbehov

3) Måling af velfærd



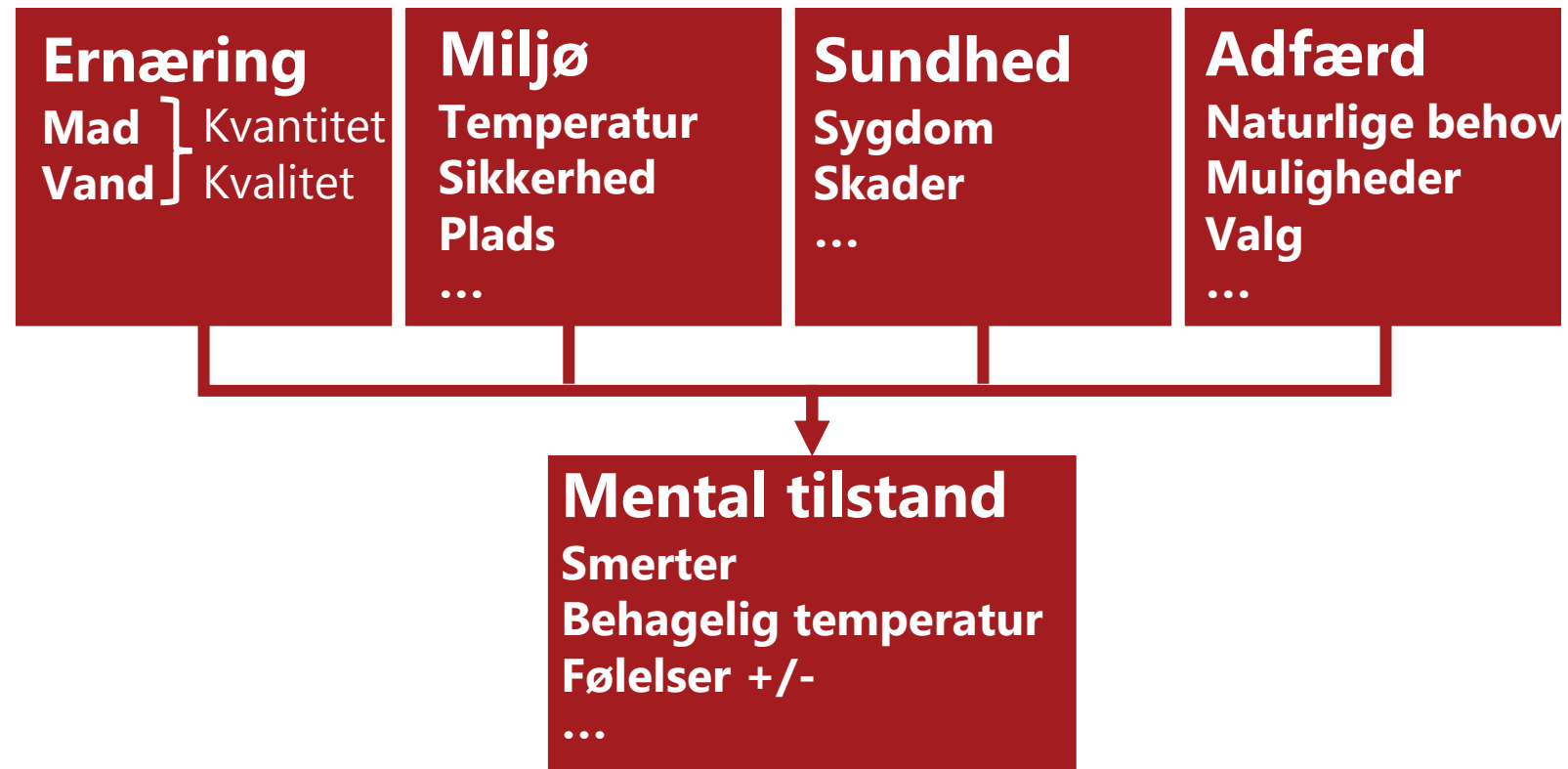
Hvad er dyrevelfærd?

- www.menti.com



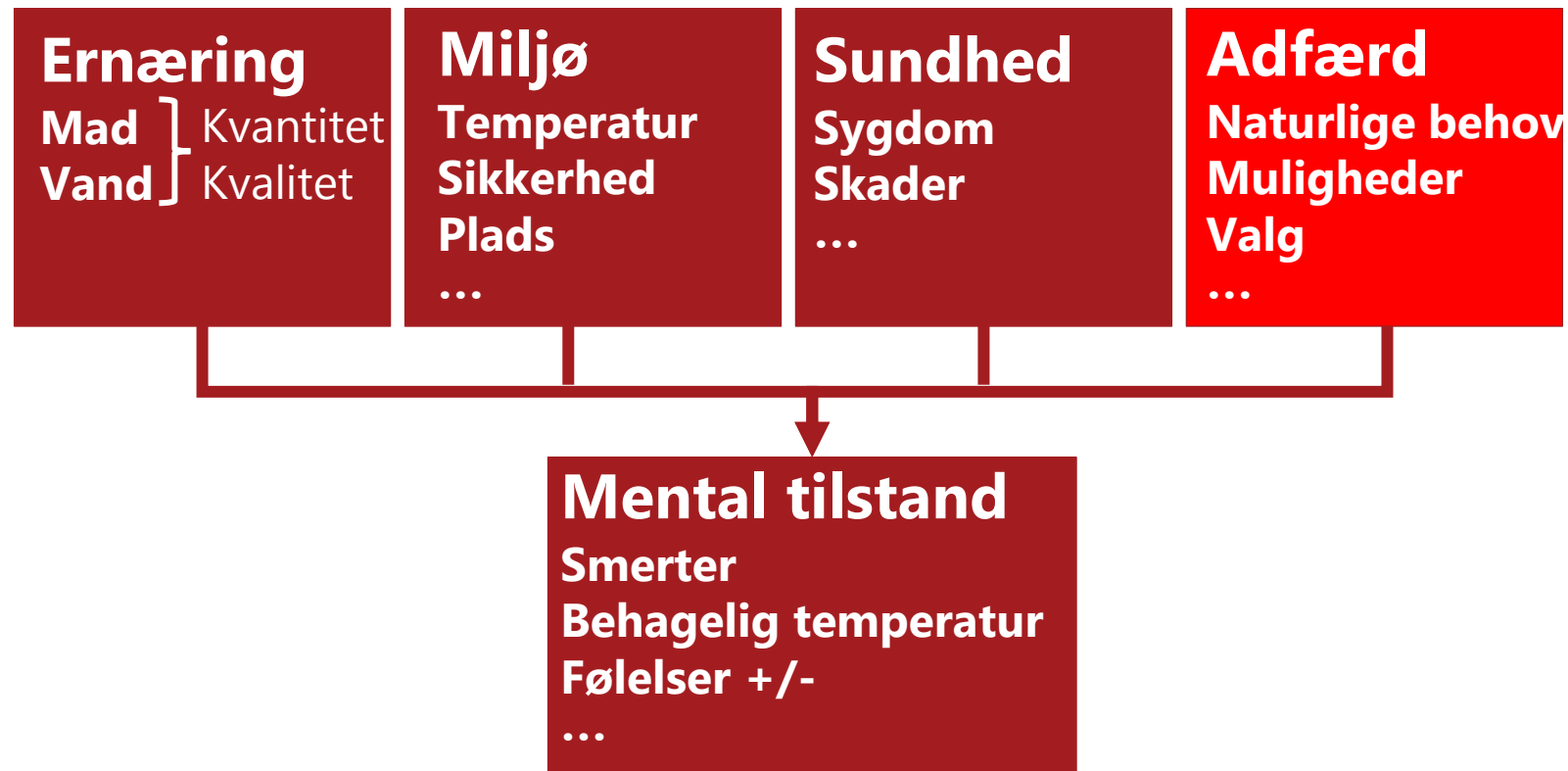
Hvad er dyrevelfærd?

- 5 domæne-modellen



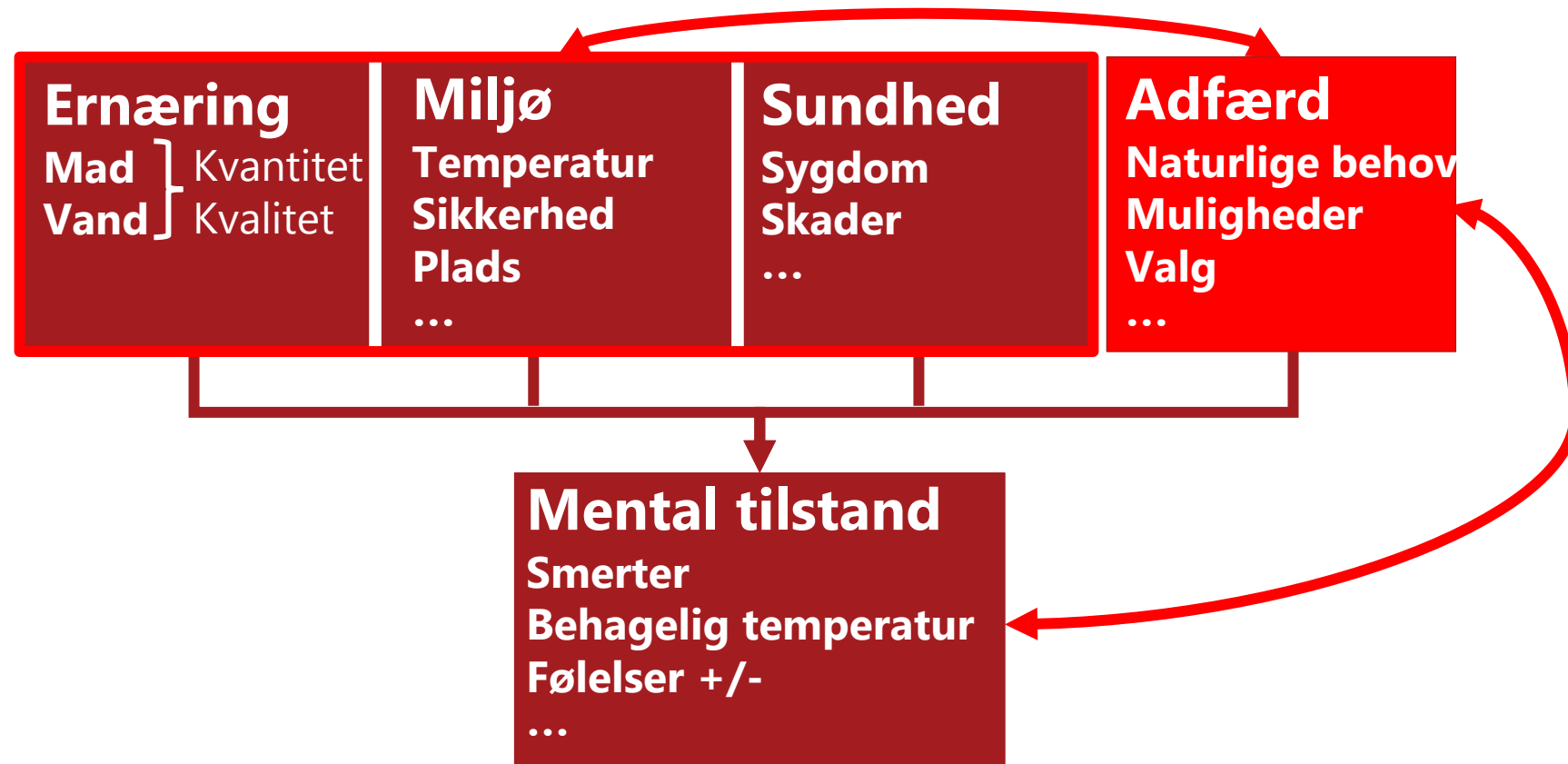
Hvad er dyrevelfærd?

- 5 domæne-modellen



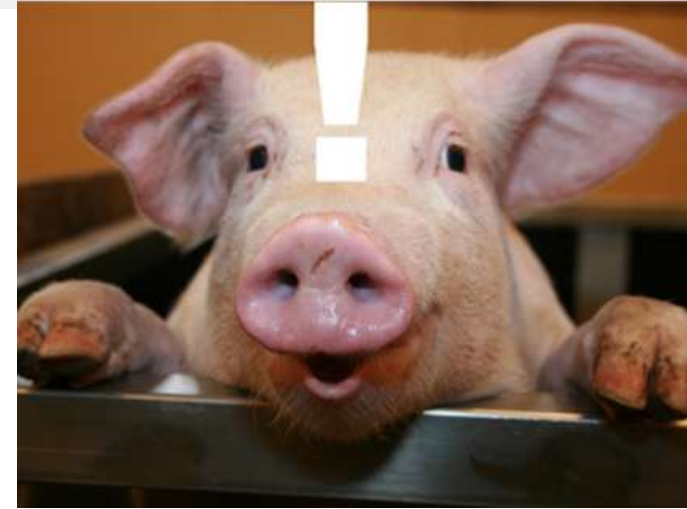
Hvad er dyrevelfærd?

- 5 domæne-modellen



1) Hvad er dyrevelfærd?

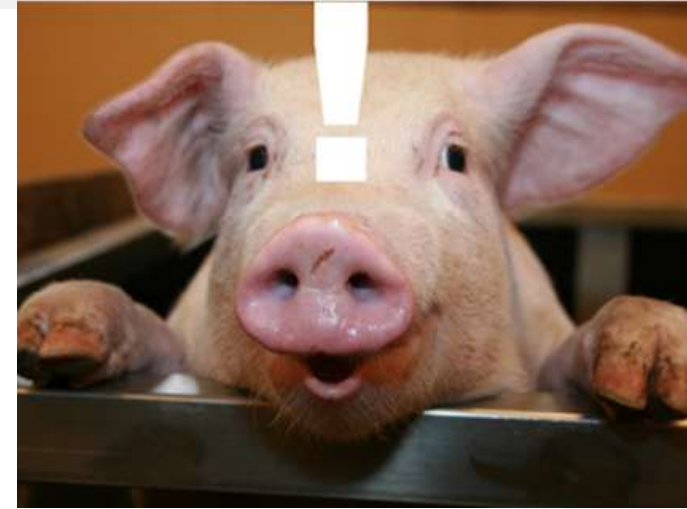
- Multifaktorielt
- Ernæring, miljø, sundhed, adfærd, mental tilstand
- Velfærd er det hele



2) Vigtigt at tage hensyn til adfærdsbehov

3) Måling af velfærd

1) Hvad er dyrevelfærd?



2) Vigtigt at tage hensyn til adfærdsbehov

3) Måling af velfærd

Hvad er vigtigt, når det kommer til adfærd?



- Normal adfærd og adfærdsbehov = Vildsvin

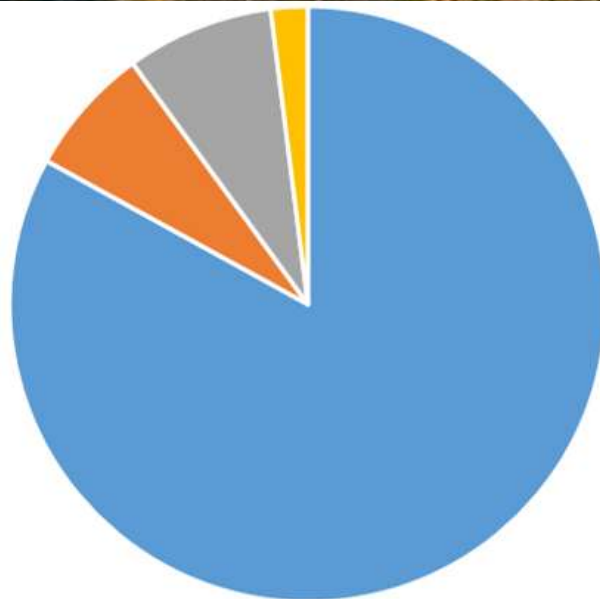
Hvad er normal adfærd?

Funktionel cirkel	Artsspecifik adfærd
Social	Stabile familiegrupper, høj synkronisering
Foderoptagelse	Diversitet, fouragering, synkronisering, misundelse
Udforskning	Høj motivation, gravning
Bevægelse	Aktiv (→ fouragering)
Komfort	Sølebadning (fra 18°C), gnubbe sig



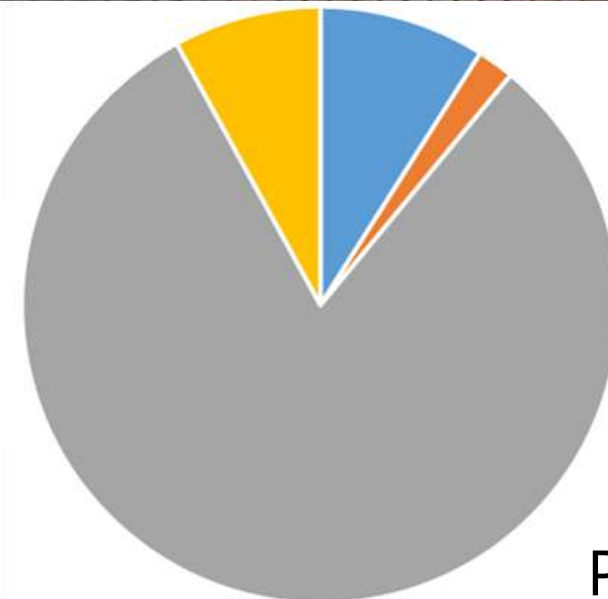
Hvad er normalt adfærd?

Semi-naturligt miljø



- Udforskning/foderoptagelse
- Bevægelse
- Hvile
- Social

Konventionel besætning



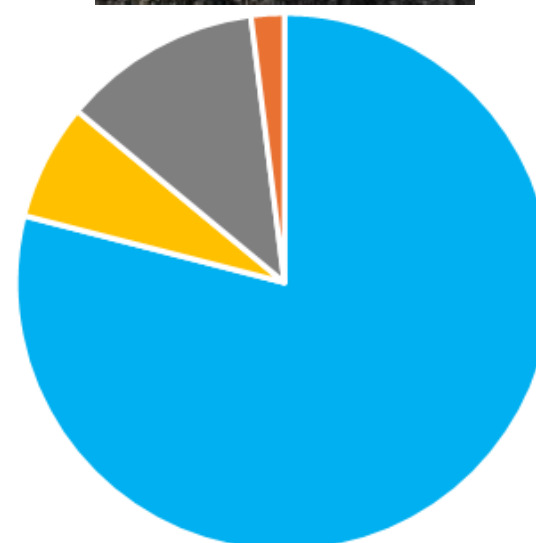
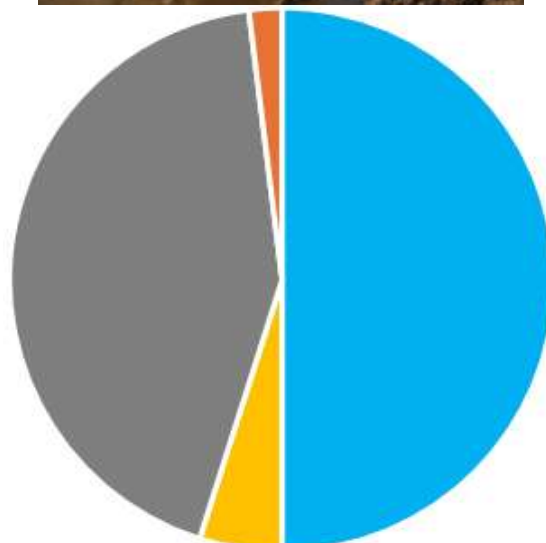
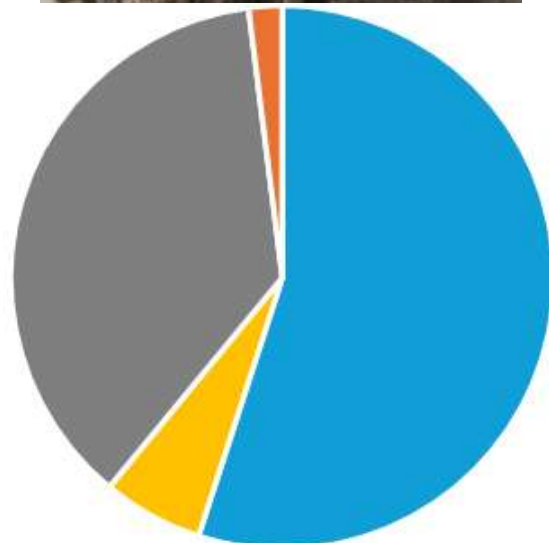
Tilpasningsevne



Tilpasningsevne

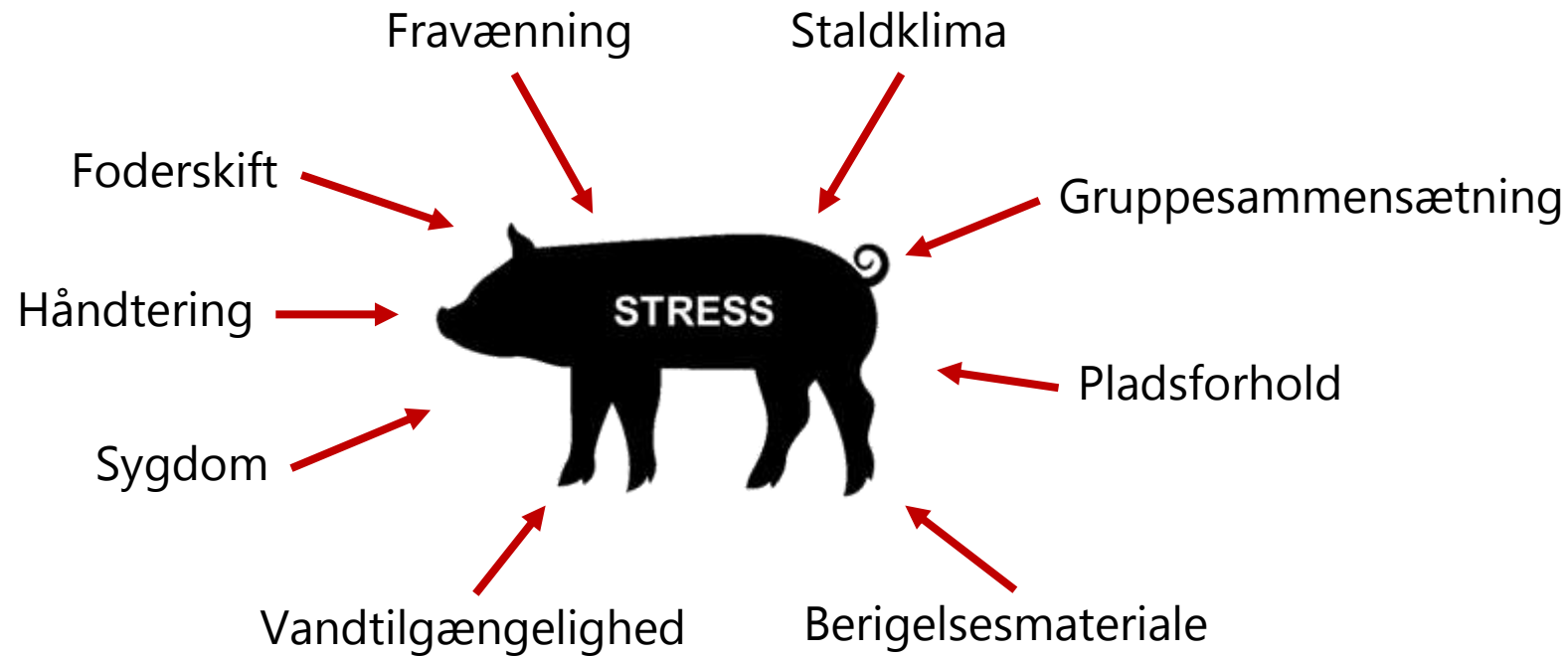


Skift i intensitet



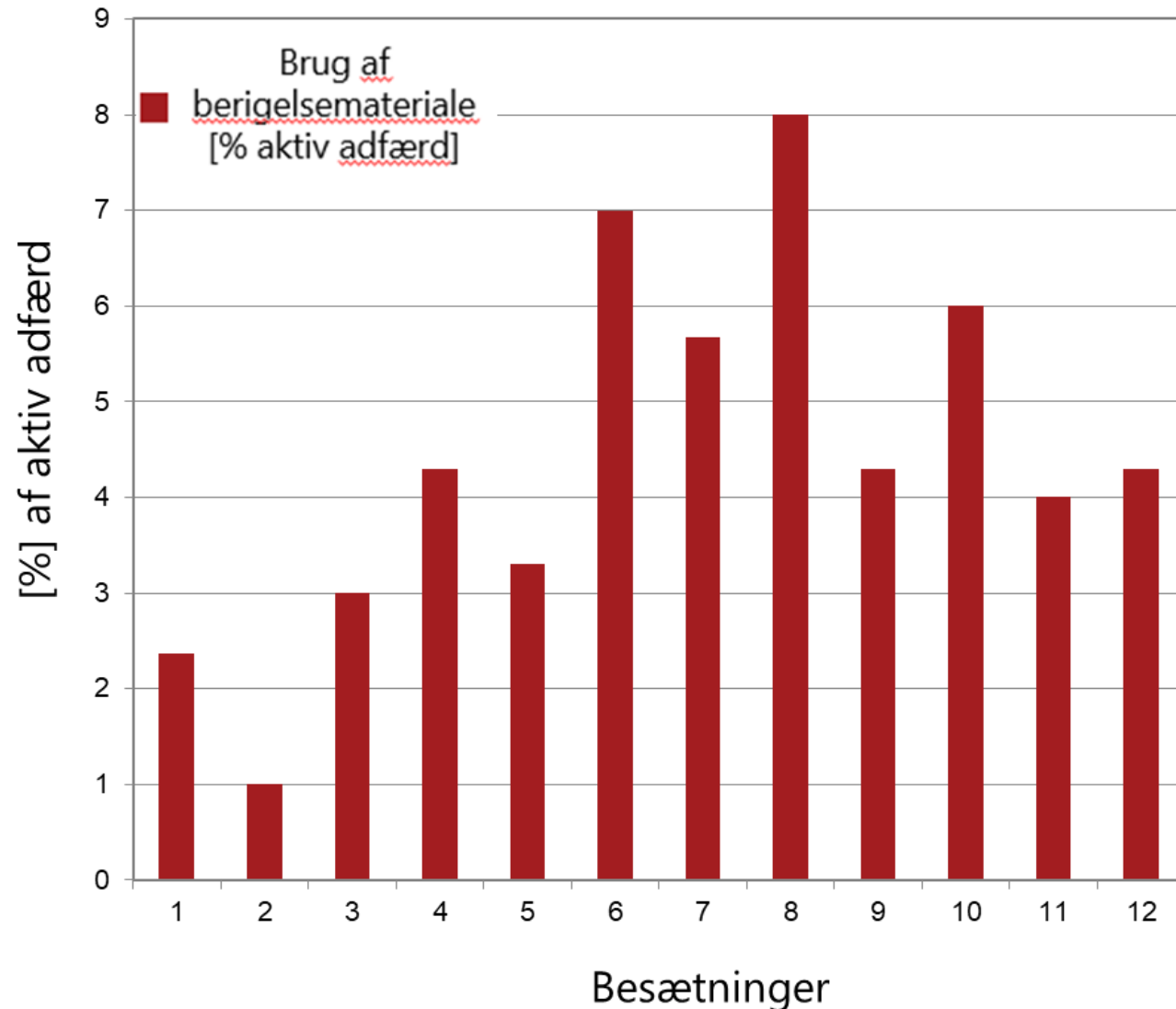
- Udforskning/foderoptagelse
- Bevægelse
- Hvile
- Social

Vigtigt at tage hensyn til adfærdsbehov for at forbedre velfærd



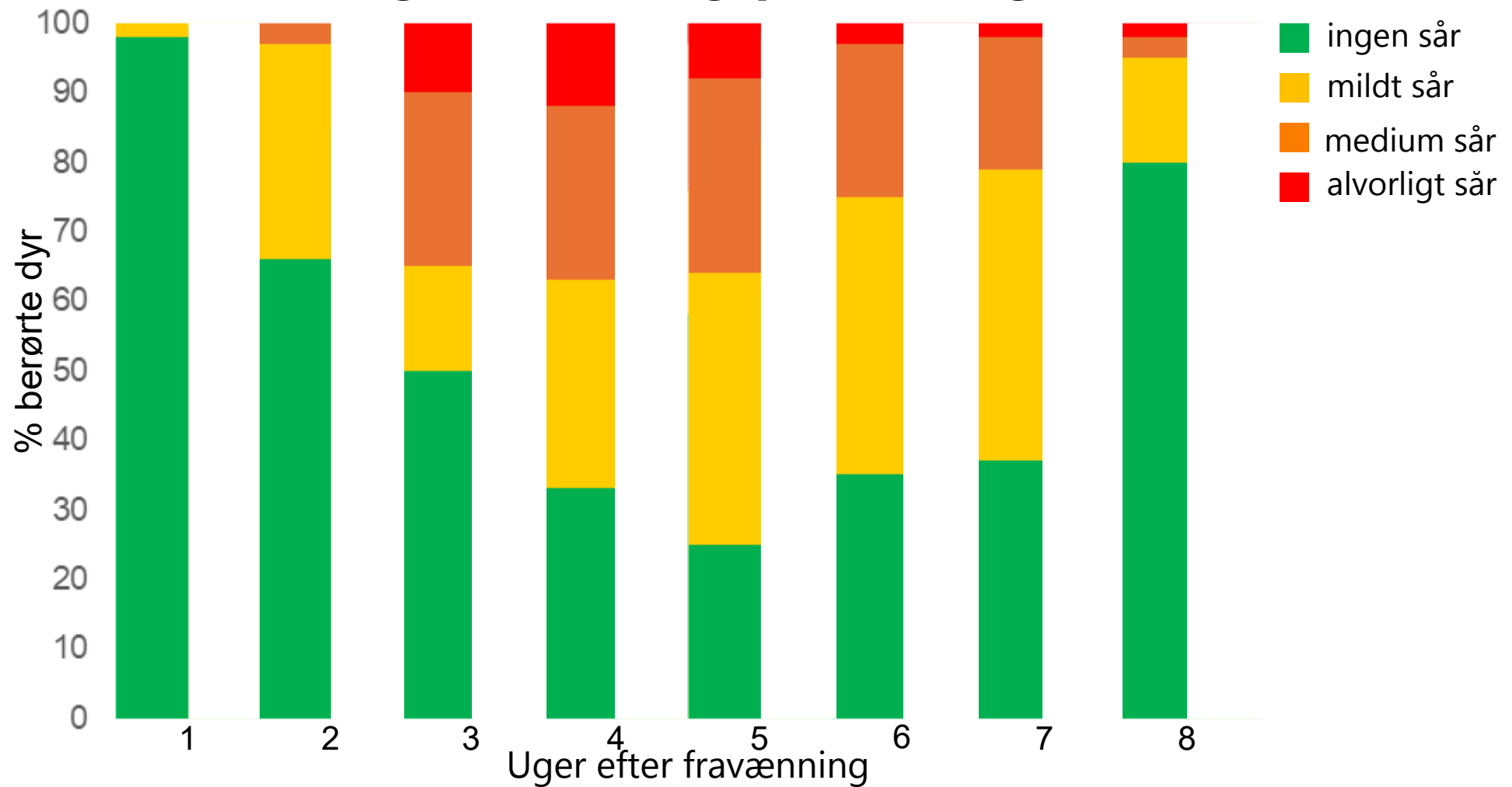
Vigtigt at tage hensyn til adfærdsbehov for at forbedre velfærd

Brug af berigelsemateriale i 12 besætninger

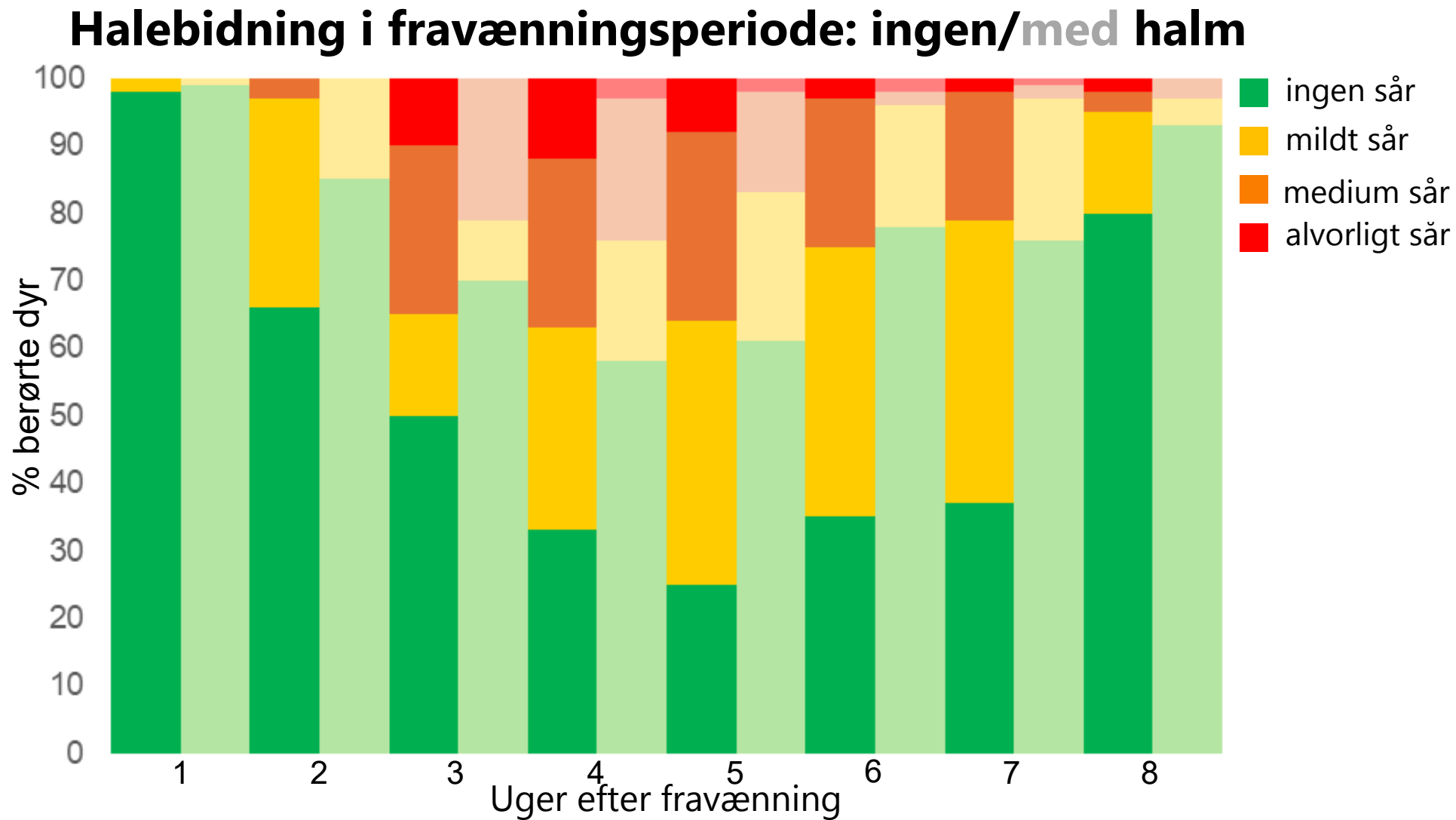


Vigtigt at tage hensyn til adfærdsbehov for at forbedre velfærd

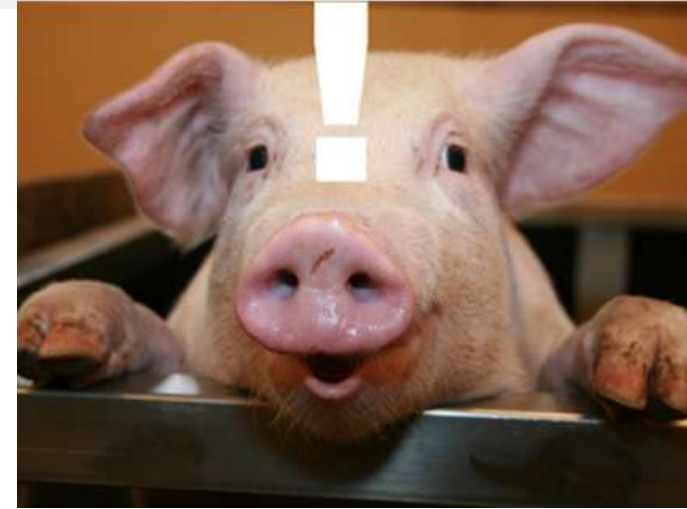
Halebidning i fravænningsperiode: ingen halm



Vigtigt at tage hensyn til adfærdsbehov for at forbedre velfærd



1) Hvad er dyrevelfærd?



2) Vigtigt at tage hensyn til adfærdsbehov

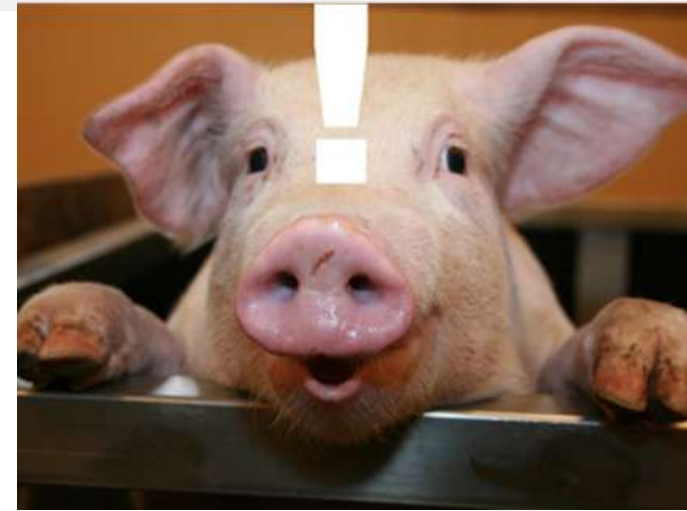
- Små ændringer KAN have stor betydning og virkning
- Adfærdsbehov
- Tænk på det fra grisenes perspektiv, tænk altid nyt

3) Måling af velfærd

1) Hvad er dyrevelfærd?

2) Vigtigt at tage hensyn til adfærdsbehov

3) Måling af velfærd

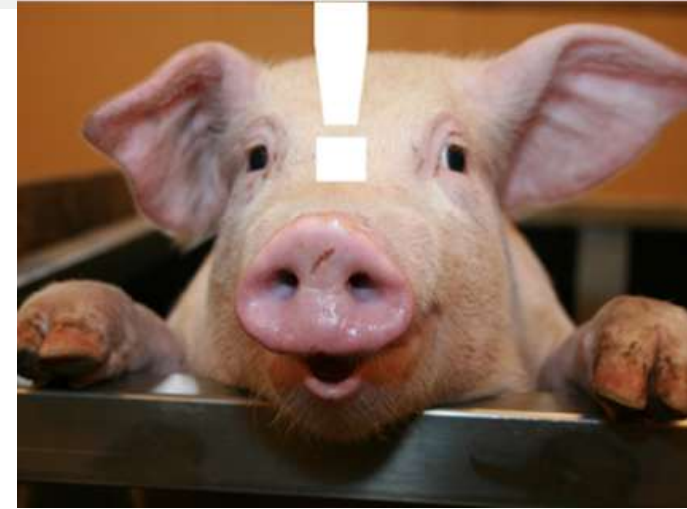


1) Hvad er dyrevelfærd?

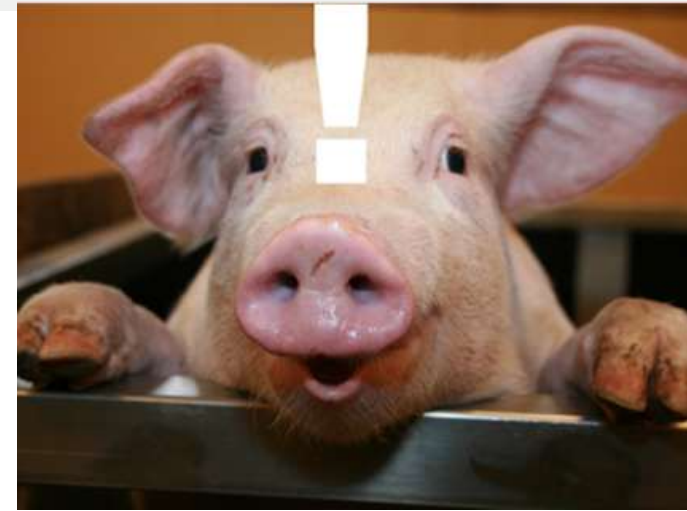
2) Vigtigt at tage hensyn til adfærdsbehov

3) Måling af velfærd

- a. Observation
- b. Dyrevelfærdsprotokoller



1) Hvad er dyrevelfærd?



2) Vigtigt at tage hensyn til adfærdsbehov

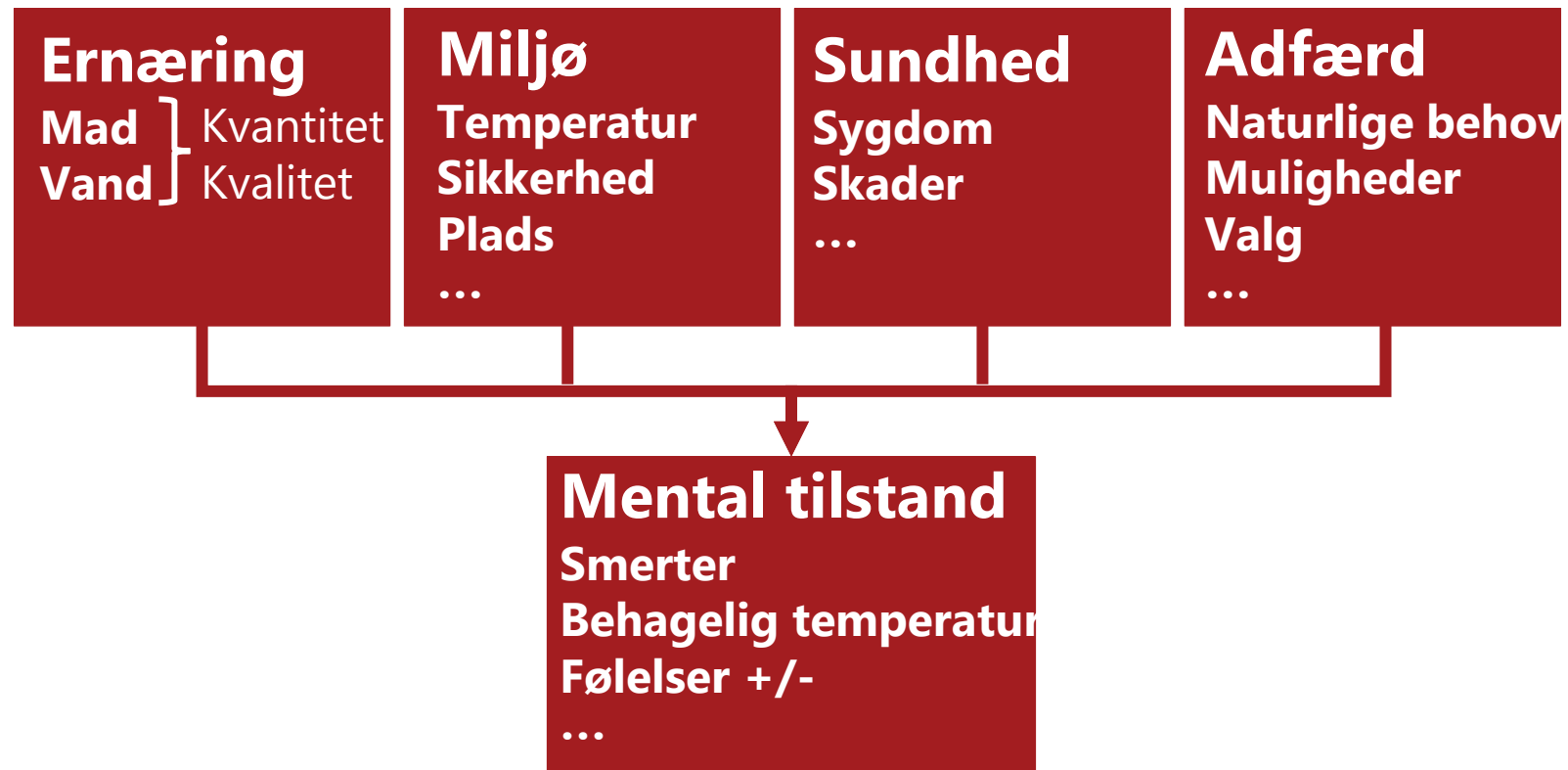
3) **Måling af velfærd**

a. **Observation**

b. Dyrevelfærdsprotokoller

Hvad er dyrevelfærd?

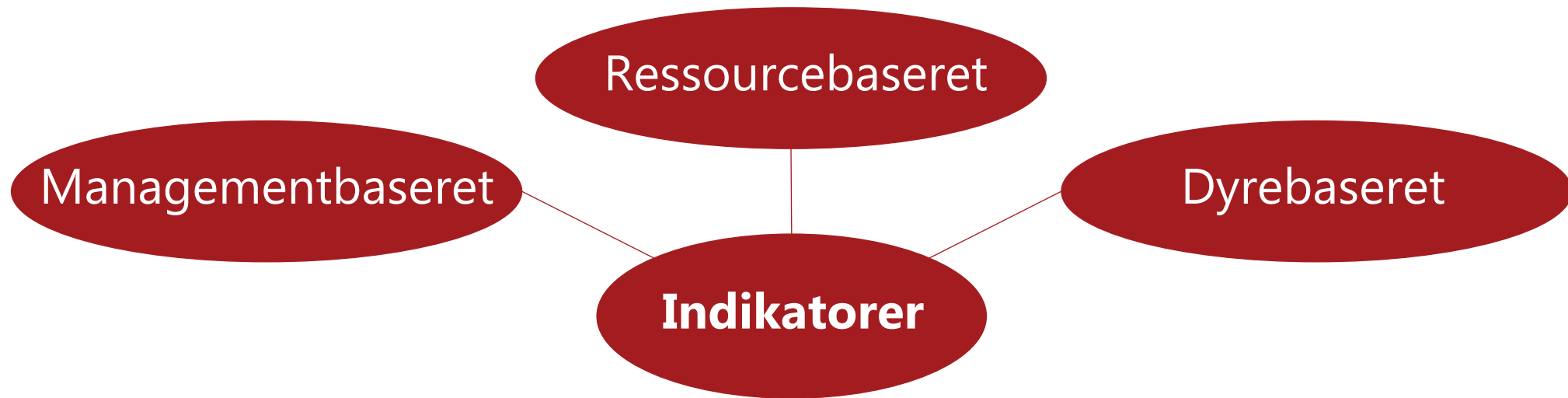
- 5 domæne-modellen



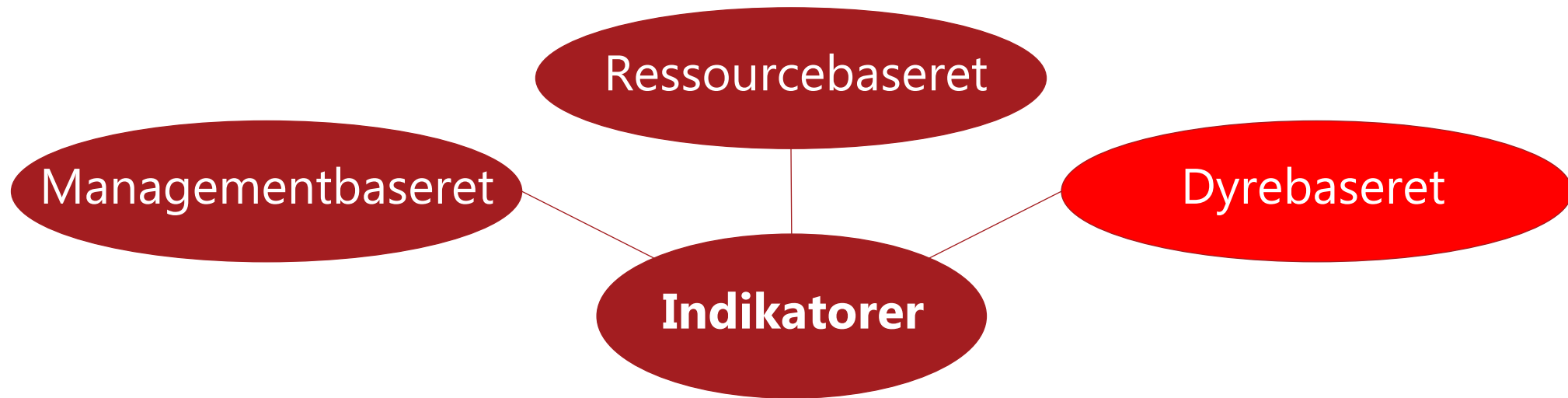
Hvordan kan vi måle velfærd?

Indikatorer

Hvordan kan vi måle velfærd?



Hvordan kan vi måle velfærd?



Hvordan kan vi bruge adfærd til at måle velfærd?

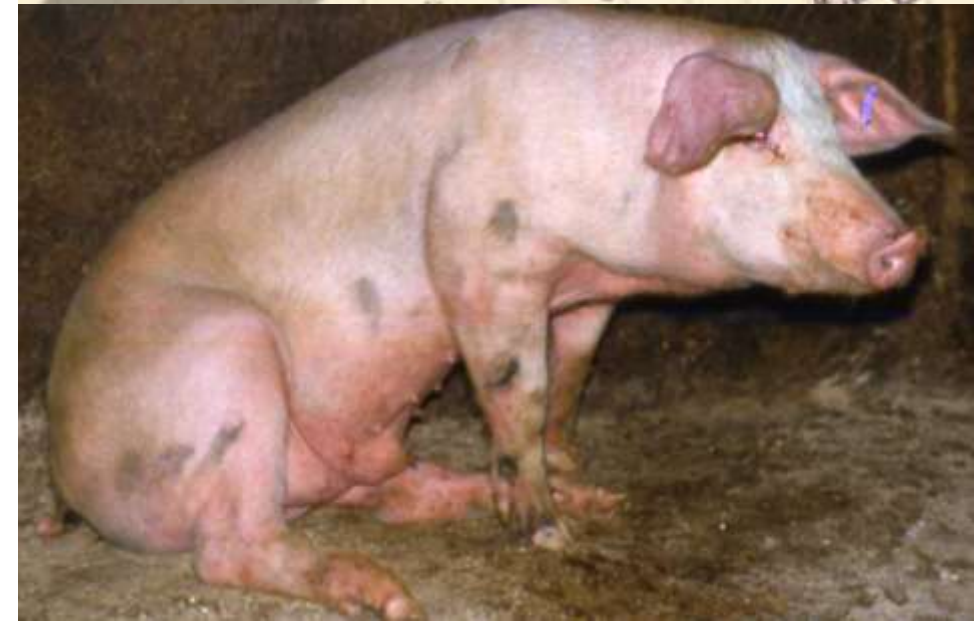
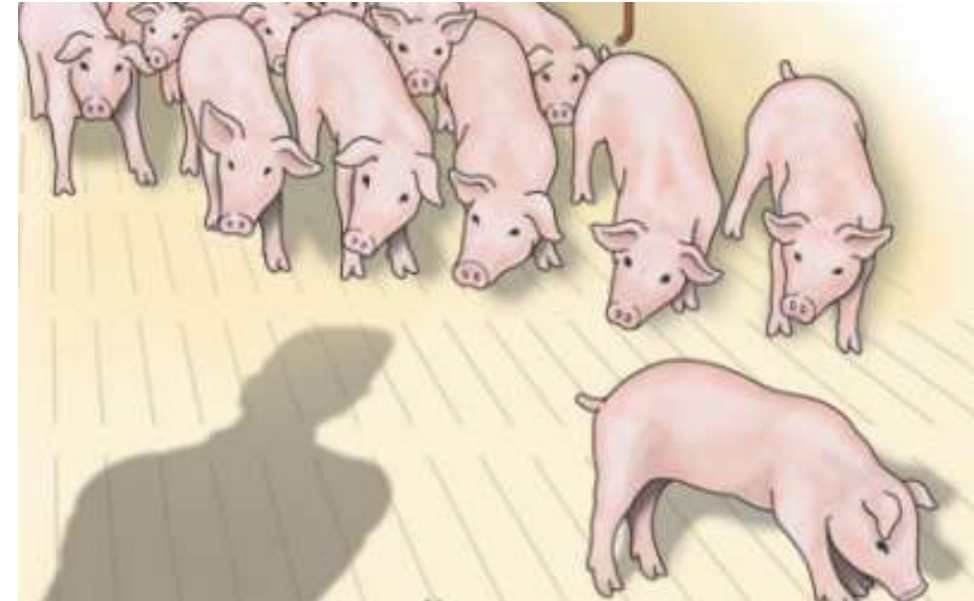
- Tilstrækkelig tid
- Gode observationsevner
- Kendskab om normal adfærd og dyrenes behov



Hvordan kan vi bruge adfærd til at måle velfærd?

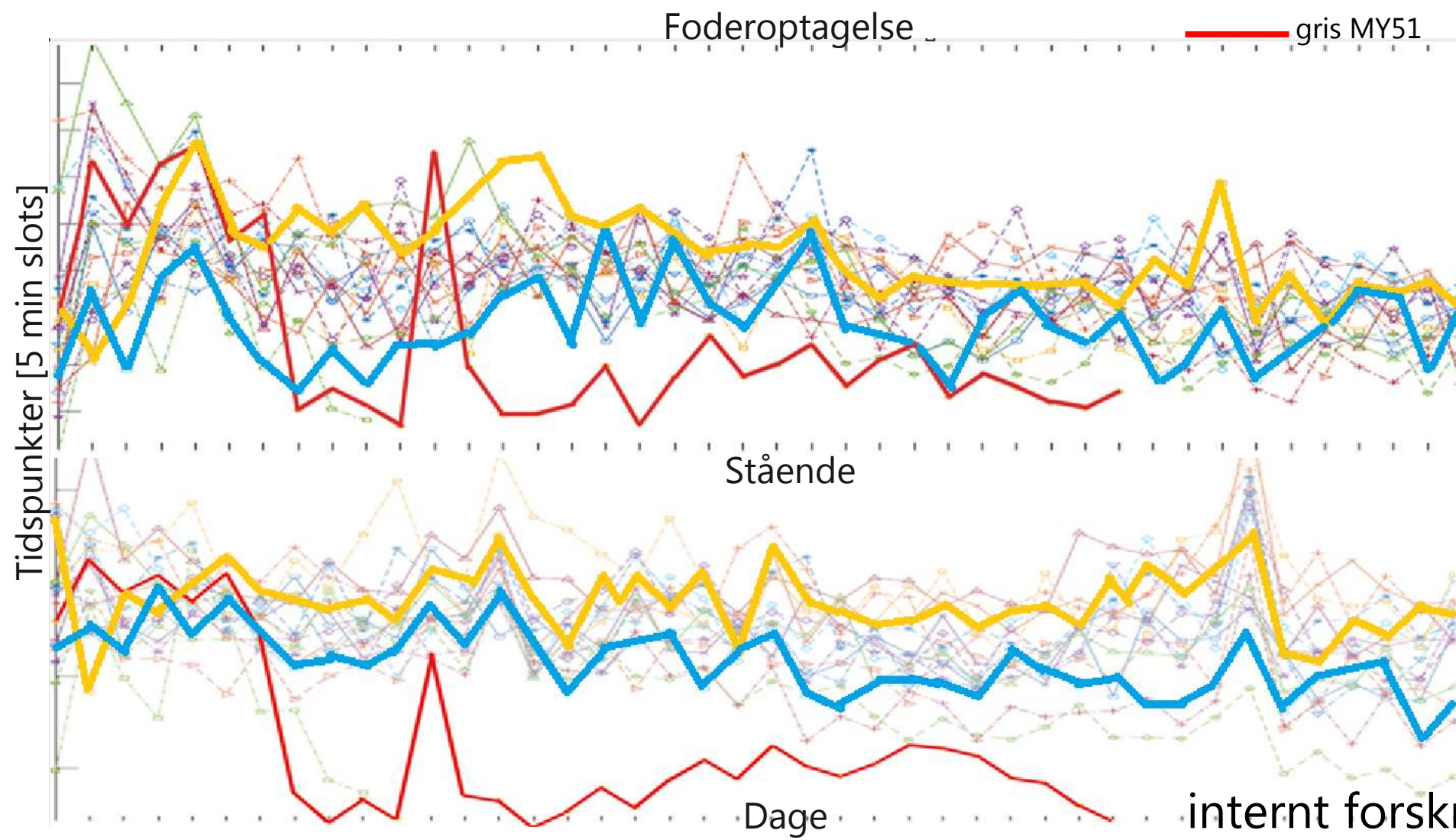
Sygdomsadfærd

- Træthed
- Nedsat appetit
- Nedsat komfortadfærd
- Isolation
- Ændringer i respiration, hudfarve og afføring



Hvordan kan vi bruge adfærd til at måle velfærd?

Ændringer i den individuelle adfærd



Tidlige varslingsindikatorer - kropssprogsignaler

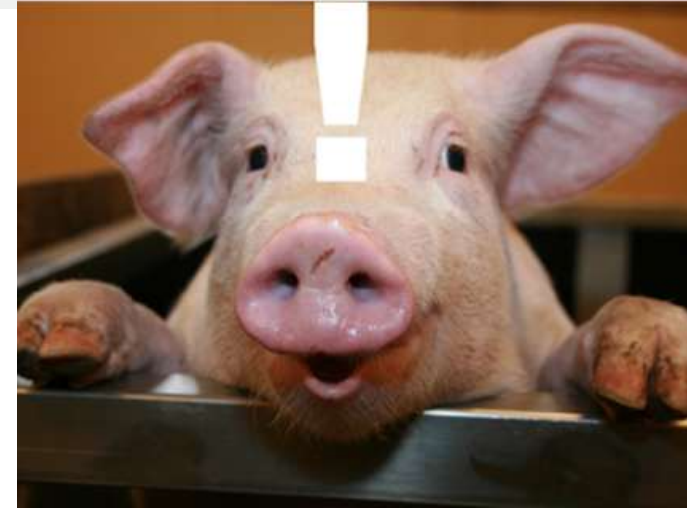


Tidlige varslingsindikatorer - adfærdsforstyrrelser



Czycholl et al., 2017; Friedrich et al., 2020; 2021

1) Hvad er dyrevelfærd?



2) Vigtigt at tage hensyn til adfærdsbehov

3) **Måling af velfærd**

a. **Observation**

b. Dyrevelfærdsprotokoller

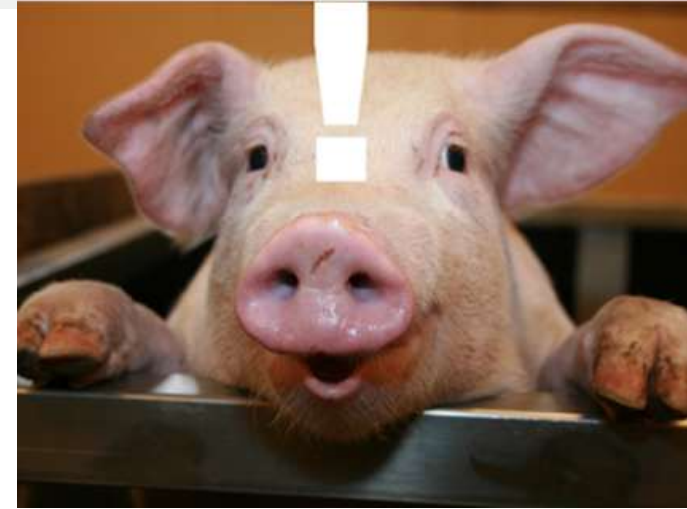
1) Hvad er dyrevelfærd?

2) Vigtigt at tage hensyn til adfærdsbehov

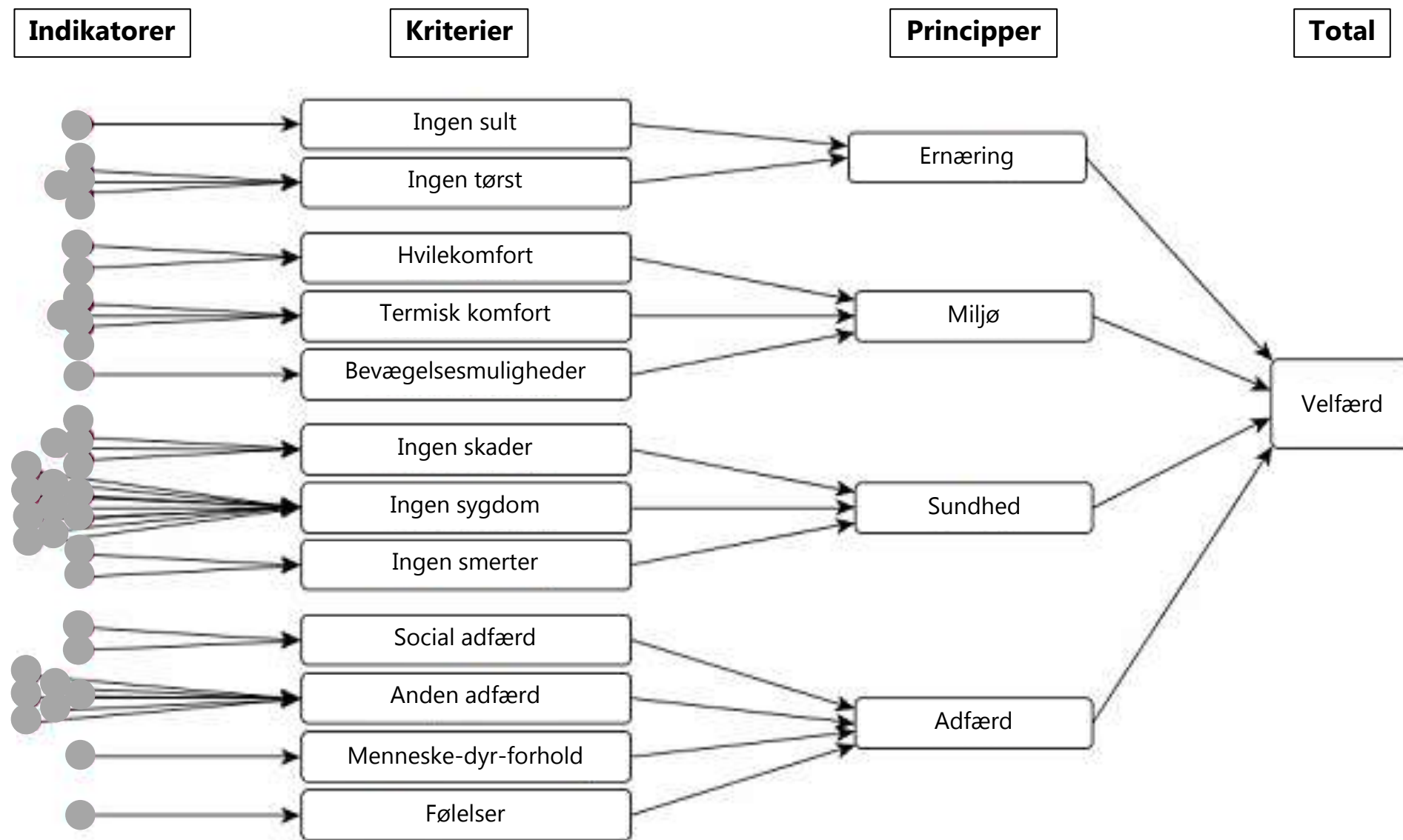
3) **Måling af velfærd**

a. Observation

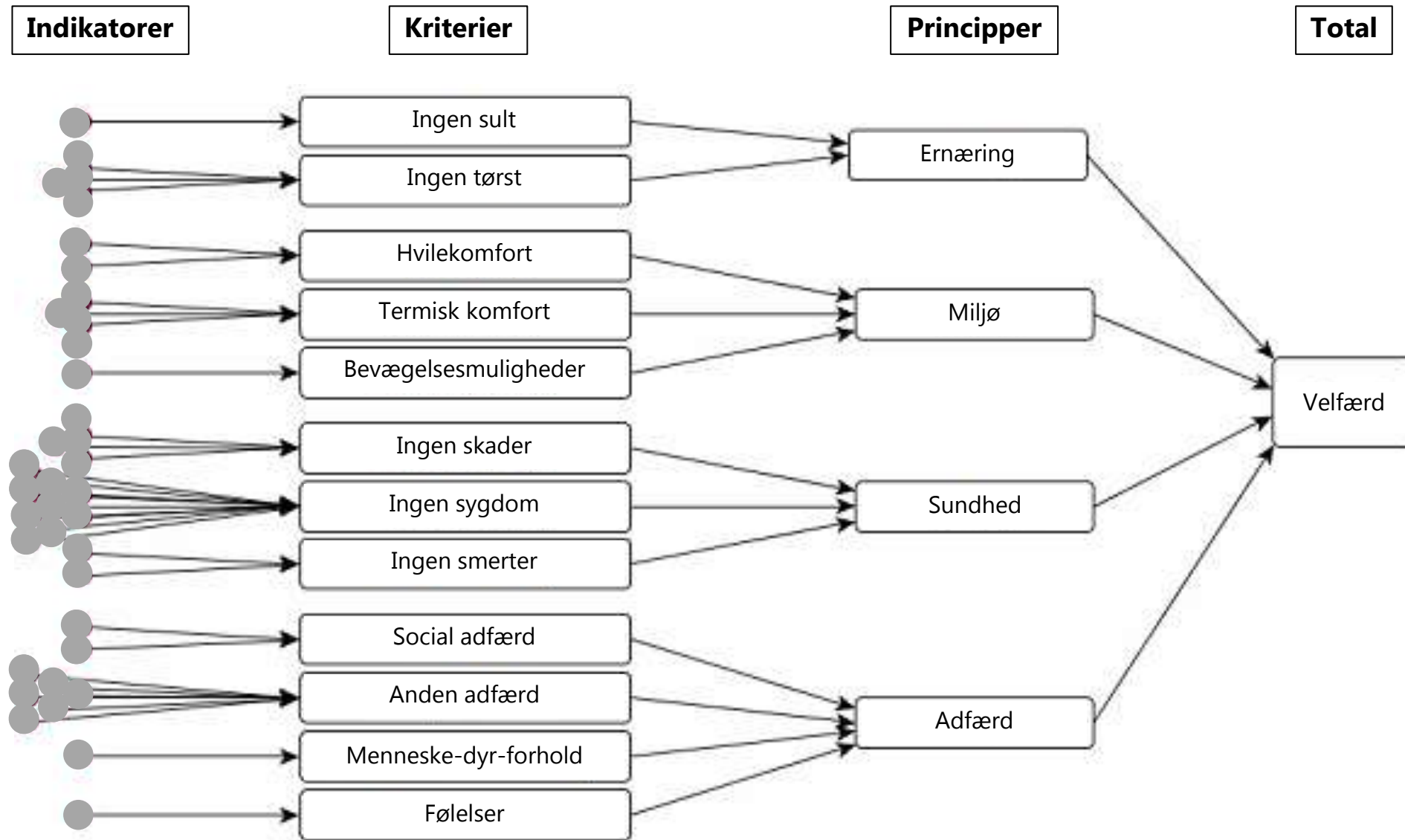
b. Dyrevelfærdsprotokoller



Welfare Quality dyrevelfærdsprotokol



Dyrevelfærdsprotokol



Dyrevelfærdsprotokol

Adfærdsobservationer (3 observationspunkter, 40-120 grise)



Dyrevelfærdsprotokol

Reaktionstest Menneske-Dyr-Relation (10 stier, 90-150 grise)



Dyrevelfærdsprotokol

Individuelle indikatorer (10 stier, 90-150 grise)



Huld

Forurenig

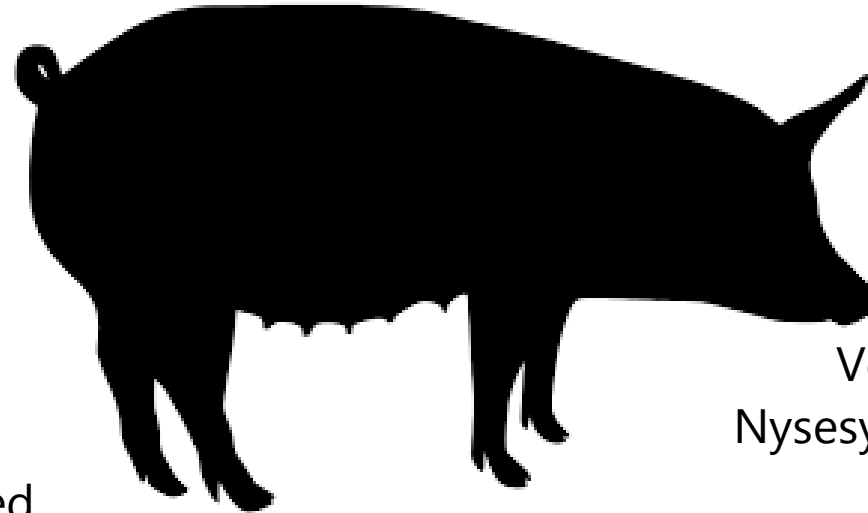
Skader

Hudforandringer

Rektalprolaps

Haleskader

Diarré



Nyser

Hoster

Puster

Vejrtrækning

Nysesygge

Halthed

Bursitis

Brok

Ryster

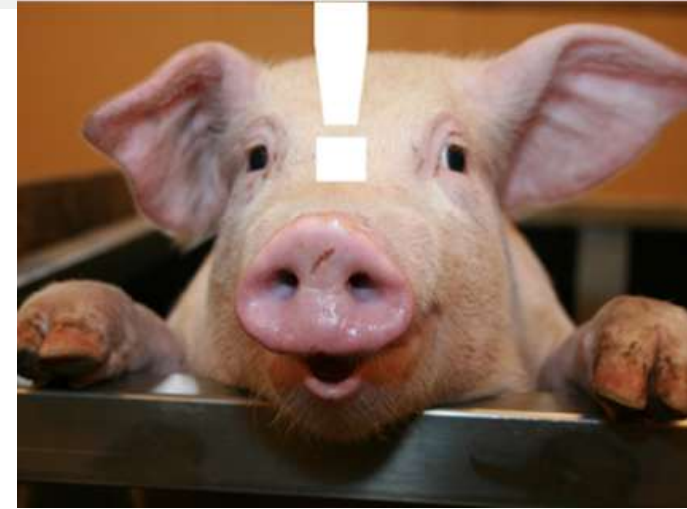
Kryber sammen



1) Hvad er dyrevelfærd?

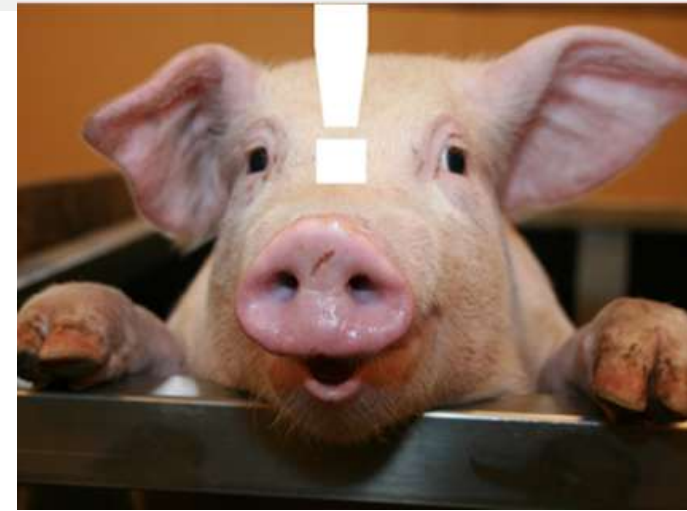
2) Vigtigt at tage hensyn til adfærdsbehov

3) Måling af velfærd



1) Hvad er dyrevelfærd?

- Multifaktorielt
- Ernæring, miljø, sundhed, adfærd, mentalt tilstand
- Velfærd er det hele

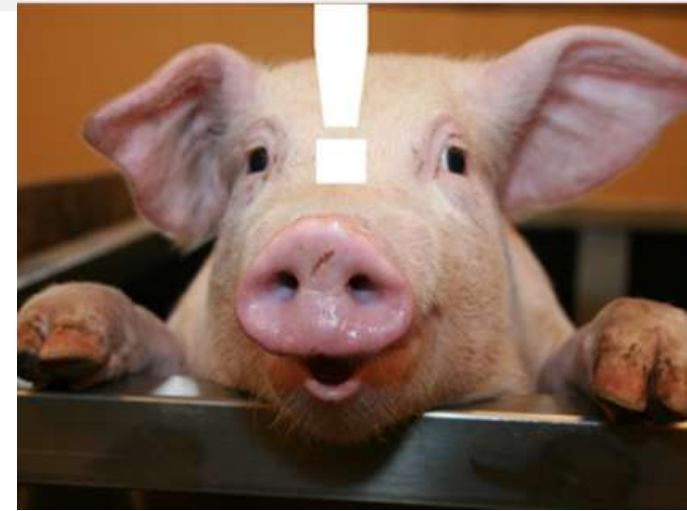


2) Vigtigt at tage hensyn til adfærdsbehov

3) Måling af velfærd

1) Hvad er dyrevelfærd?

- Multifaktorielt
- Ernæring, miljø, sundhed, adfærd, mentalt tilstand
- Velfærd er det hele



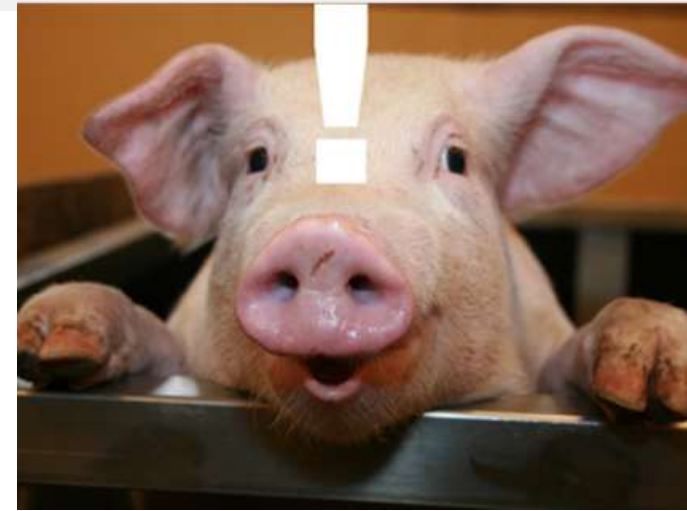
2) Vigtigt at tage hensyn til adfærdsbehov

- Adfærdsbehov det sammen som vildsvin
- Høj motivation=meget vigtigt
- Tænk på det fra grisenes perspektiv

3) Måling af velfærd

1) Hvad er dyrevelfærd?

- Multifaktorielt
- Ernæring, miljø, sundhed, adfærd, mentalt tilstand
- Velfærd er det hele



2) Vigtigt at tage hensyn til adfærdsbehov

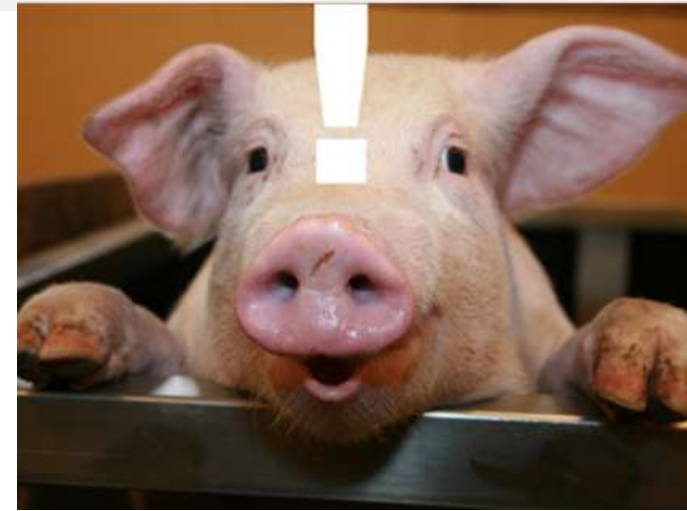
- Adfærdsbehov det sammen som vildsvin
- Høj motivation=meget vigtigt
- Tænk på det fra grisenes perspektiv

3) Måling af velfærd

- Kig på jeres dyr!
- Standardiserede protokoller som managementtool

1) Hvad er dyrevelfærd?

- Multifaktorielt
- Ernæring, miljø, sundhed, adfærd, mentalt tilstand
- Velfærd er det hele



2) Vigtigt at tage hensyn til adfærdsbehov

- Adfærdsbehov det sammen som vildsvin
- Høj motivation=meget vigtigt
- Tænk på det fra grisenes perspektiv

Vil du gerne vide mere?
ic@sund.ku.dk

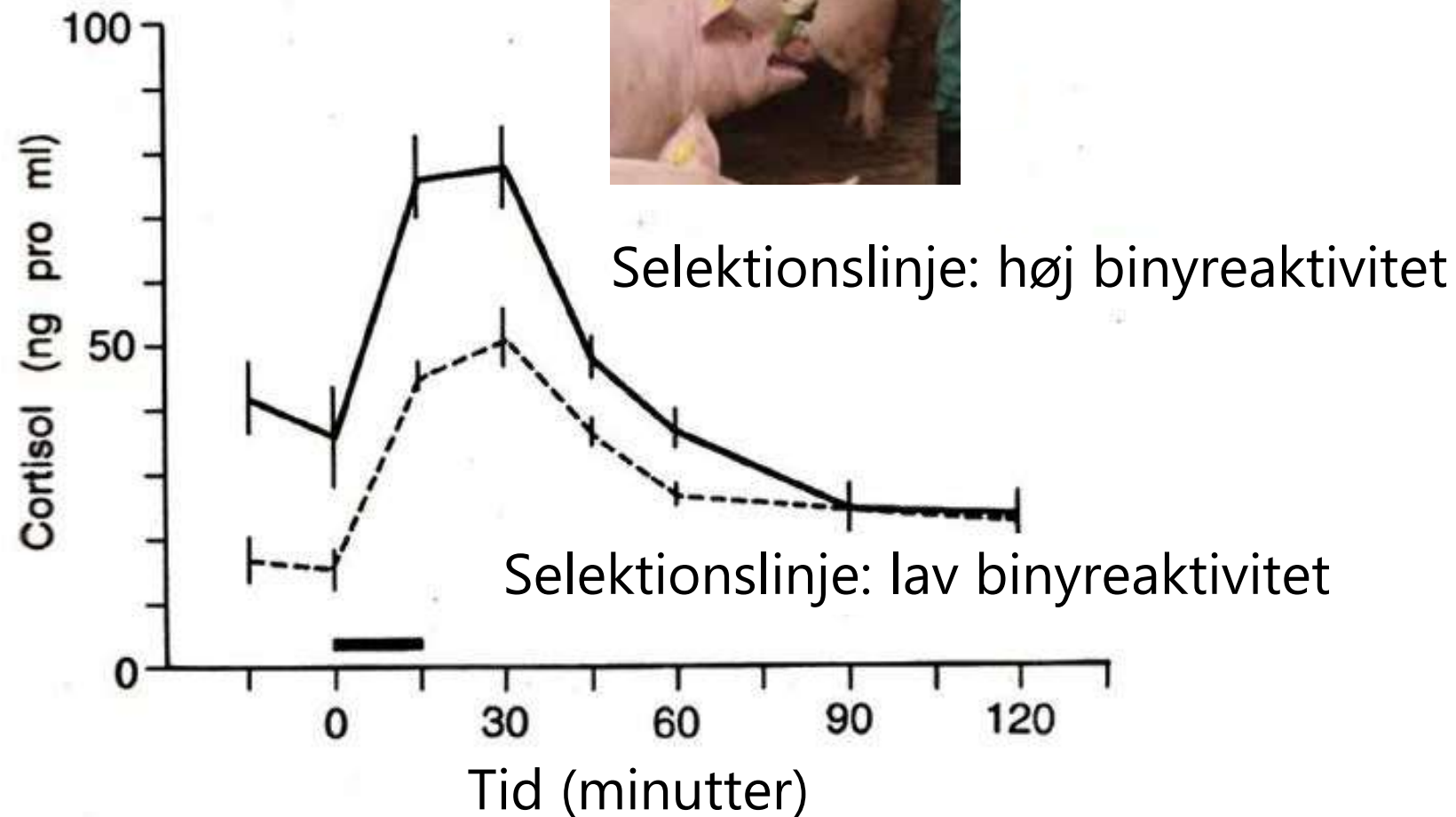
3) Måling af velfærd

- Kig på jeres dyr!
- Standardiserede protokoller som managementtool

**Tak for jeres
opmærksomhed!**

Avl for tilpasningsevne

Stressresistens



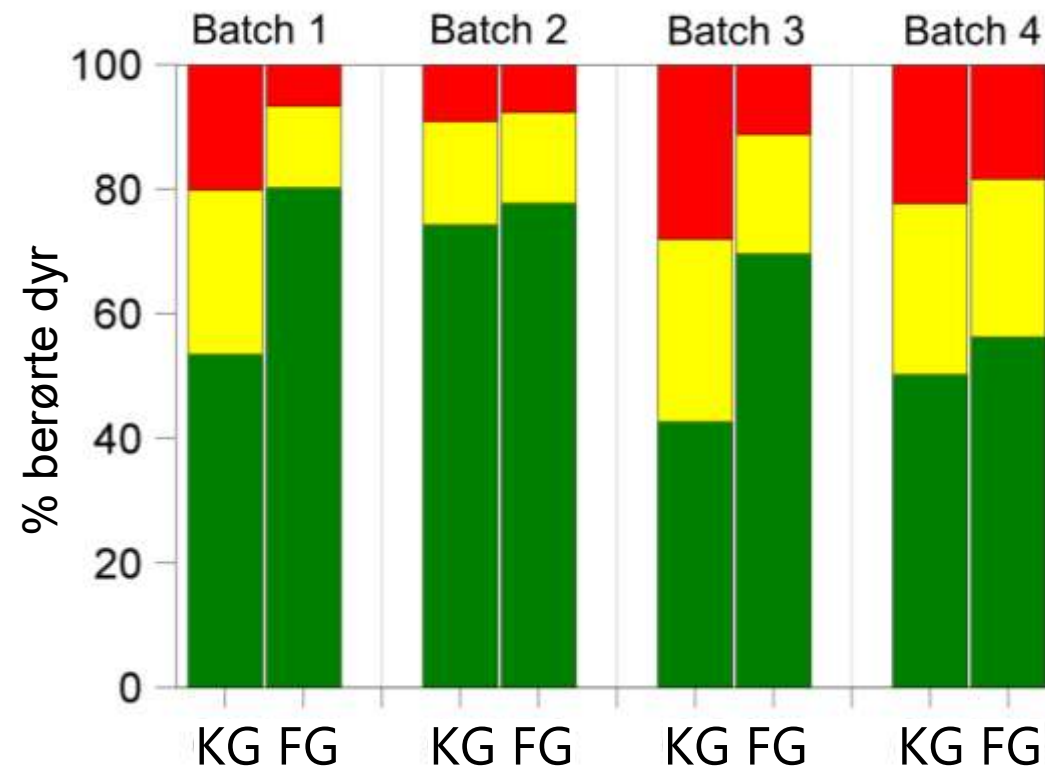
Vigtigt at tage hensyn til adfærdsbehov for at forbedre velfærd

Effekt af intensiv positiv kontakt med mennesker



**Trial group
(TG)**

Halebiding i fravænningsperiode



Muligheder for at udøve adfærd

